Ч. 227 Середа 8 (20) жовтня 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за вложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Поучаюча полєміка.

(Дальше).

Гадки о суспільній діяльности.

(Ідеальні жаданя від суспільного діяча і доконче потрібні услівя для суспільної діяльности).

III.

(Дальше).

До кождої практичної роботи потрібно підготовленя. Суспільна діяльність — то є практична робота, і она також потребує великого теоретичного підготовленя. Як годі лічити людий або ставити великі мости без попередної науки, так годі й робити для суспільности, не приготовившись до того. Найлучша школа для суспільного діятеля — то само житє, що дає досьвід, і наука, що дає потрібне знанє. В школі житя можна, розуміє ся, навчити ся лише тоді, коли до тої школи ходить ся, бере ся участь в житю. Очивидно з тої школи треба нагнати всякий фанатизм, доґматизм і деспотизм, — інакше з неї хісна мало. Треба уладити розумно і самі відносини житя, аби ми з него могли богато навчити ся. А то, коли само житє нерозумне, то оно радше ломить молодих кандидатів на суспільних діятелів. Богато-ж мали ми молодіжи, на котру покладали великі надії, а з неї нічо не вийшло; щезла так, як би єї не було. То житє зломило їх тому, що бажаючи робити, они приносили до того з собою лише молодечий жар і чисте серце, а не мали научного підготовленя. Горяча вдача минає ся і, коли житя суспільности не пояснює нам наука, то ми й відвертаємо ся віднего. Винні в тім і теперішні школи, що виховують докторів і інжинерів, сьвящеників і учителів, адвокатів і урядників, але не виховують **людий**. А научне підготовленє повинно виховувати не консерватистів або радикалів, не лїбералів або социялїстів, не националїстів або космополїтів, не народників або марксистів, а знаючих і чесних діятелів, що не приймали би готові формулки, а могли самі рішати суспільні питаня самостійно і свобідно, з повним розумінєм і з глубоким пересьвідченєм.

Інакше годі розуміти задачі вихованя і научного підготовленя до житя. Коли до лікаря приходить хорий, то лікар дає єму таку або сяку раду, маючи на увазї лише здоровлє хорого, а зовсім не питаючи, чи то чоловік потрібний чи не потрібний на сьвіті. Здоровлє хорого само є для лікаря цілию, а не способом для осягненя иншої цїли. Не інакше стоїть діло і з наукою, з осьвітою. „Пацієнт“ приходить за знанєм і розумінєм; і се знанє і розуміне треба мати передовсім на увазї, бо оно само про себе є цїль. З партийної точки погляду, бути може, і можна би собі бажати, аби наука і осьвіта були, як кажуть, тенденцийні, але того можна собі бажати именно лише з узкопартийного погляду. Партиї, пересьвідчені о своїй правоті, не будуть бояти ся свобідного розслїджуваня правди. Розуміє ся, наука не може вважати всї партиї однаково правими, але нехай кождий сам розбирає всї спори після свого знаня, розуміня і совісти т. є. на научних даних і научною методою. Наука не може пошкодити нїякій суспільности ані партиї, лише помогти може. І лише та партия стоїть найвисше, що не вважає науку і осьвіту за свою служницю, а за союзницю, що має своі власні закони. Не партиї а наука повинна бути авторітетом для суспільности.

Тому від суспільних діятелїв треба жадати загального умового і морального розвою; поважаня для личности і змаганя до загального добра; інтересу суспільного (аби не брав усе особисто); етичного і социольоґічного образованя; історичного також і осібного знаня специяльних наук, що потрібні до специяльної діяльности; сьвідомого вибору напряму діяльности і чувства одвічальности за свої поступки.

Замітки „Буковини“.

До тих слів Кареева — каже редактор „Буковини“ п. Маковей — ми не маємо що богато додавати з уваги на Русинів. Вкажемо лише на то, що у нас справдї цїнить ся трохи чи не висше форма суспільної діяльности як зміст. Послїдні вибори до Ради державної найбільше стали голосні через кров і арешти, так як би вся річ була в тім, щоби застромити ся на жандармский баґнет і доконче дістати ся до Іванової хати, а не в самих виборах. Сей впівшний факт мучеництва заімпонував Русинам найбільше і мученики стали славні, хоч преці і тим, що не лїзли на баґнети і не пхали ся до арешту, не можна відмовити бажаня помогти добрій справі. Форма Русинам незвичайно імпонує і то наша слабість.

Тепер, як кажуть, в Галичині руска су-

---

12)

ШПІГУН.

(Повість Джемса Ф. Купера).

(Дальше.)

Аж ось явив ся Денвуді в дверях і сказав:

— Борзенько, Сайтґрівс, спішіть ся, а то Джордж Сінґльтон готов ще умерти від упливу крови!

— Що, Сінґльтон? Боже заступи! Джордж, наш малий Джордж! — відозвав ся лікар приступаючи до постелї. — Але він ще жиє, а де єсть житє, там єсть ще й надія. То перший поважний случай, який менї нинї лучає ся, що тяжко ранений ще жиє. Капітан Лавтон позваляє своїм людем рубати так безвзглядно — бідний Джордж! — Ей, та бо ти куля з мушкети —

Молодий зранений глянув на чоловіка науки і з легким усьміхом силував ся подати єму руку. В очах єго і в руху видко було як би якусь просьбу, котра промовила операторови до серця. Він здоймив свої очиці, щоби обтерти очи, бо они зайшли єму сльозами, що у него дуже рідко бувало і взяв ся відтак до сповнюваня свого обовязку, підчас коли Денвуді з трівогою споглядав на єго лице, як би хотів в нїм вичитати судьбу свого приятеля.

Зранений кинув ся судорожно при ужитю зонди. По лици лікаря пересунув ся тогди легенький усьміх і він замуркотів:

— То перший раз чує він на собі таку пробу.

Він так порав ся дальше, при чім і очиці поклав на бік і скинув з себе перуку.

Денвуді стояв через цїлий час з горячковою нетерпеливостию і держав зраненого за руку та пильно дивив ся на доктора Сайтґрівса. Аж ось Сінґльтон зачав стогнати — лікар випростував ся борзо і сказав:

— То преці чоловіка трохи тїшить, коли може шукати в такім пробою рану, котрий не нарушив нїякого жизненьного орґану. Але що до вояків капітана Лавтона —

— Кажіть — перебив єму майор—чи єсть ще яка надія? Можете знайти кулю?

— То не трудно знайти, що має ся в своїй руцї — відповів лікар холоднокровно і став виймати свої інструменти — куля пішла, як то каже наш капітан Лявтон, манівцями—то мимоходом сказавши, дорога, котрою шабля єго вояків нїколи не ходить, хоч я єму вже тїлько разів наговорив ся, як треба рубати в тїло в науковий спосіб.

Майор показав нетерпеливо на свого приятеля, а лікар говорив дальше:

— Ах, нашому бідному Джорджеви вже не богато було потреба, але —

Тут недав єму докінчити якийсь післанець, що прийшов закликати майора до свого войска.

Денвуді подав руку свому приятелеви і кивнув до доктора, щоби той вийшов за ним до присїнка.

— Як гадаєте? Буде він жити? — шепнув він до доктора.

— Буде!

— Богу дякувати! — сказав на то молодий мужчина і пустив ся туди, куди кликав єго обовязок.

Денвуді, розуміє ся попращав ся насамперед з родиною, що була вся в другій компанті. Тепер вже уста єго складали ся трохи до усьміху, а хоч єго пращанє було поспішне, то все-таки щире.

Сін як би й не знав нїчого о тім, що Генрі був втїк і що єго знову зловили, але нїби гадав, що молодий мужчина не рушив ся з хати, бо на побоєвищи они не стрітили ся. Анґлїйский офіцир в гордій мовчаливости станув собі коло вікна, а панна Пейтон відозвала ся до майора:

— Маєте надію, що Ваш приятель виздужає ся?

— Сайтґрівс так каже, а він ще нїколи не сказав менї неправди.

— Хто майорови Денвуді так дорогий, для того, зовсім природно, мусять і всї єго приятелї мати як найбільшу прихильність в своїх серцях.

— Скажіть радше: Хто так дуже заслугує собі єго любов — відповів майор щиро. — Джордж то добрий дух цїлого нашого корпуса і ми всї дуже високо єго цїнимо і любимо; він такий справедливий, такий великодушний, такий лагідний як ягнятко, а такий любий як голуб — лиш в хвили бою робить ся з него лев.

— Ви так о нїм говорите, майоре Денвуді, як би о якій любці — сказала на то стара панна з усьміхом і кинула оком на свою сестріницю, що блїда сиділа на софі і не відзивала ся.

спільність незвичайно вдоволена, що вдало ся Романчукови і Дідицкому зближити народовців і москвофілів до себе. Єсть ніби якась „згода“. Нарід вдоволив ся самою простою формою, бо як би став глядати змісту тої згоди, то зараз і вся мрія про згоду пропала би. Тут порівнанє Карєєва про лікаря і пацієнта дуже пригідне. Русинам не йде о здоровлє суспільности, оно не є для них самою цїлию; они раді, коли два вороги домашні і інвалїди на голову для форми зійдуть ся вимахувати кулаком Полякам і правительству. Оба они калїки, оба повинні ратувати свою розбиту голову або поломані ноги, але що то Русинів обходить? Головна річ в тім, що є „формальна“ згода і чотири кулаки а не два.

Школа житя, в якій радить Карєєв учити ся суспільним дїятелям, у нас незвичайно погана. Коли не йдеш до неї, хоч з простим „хлопским“ розумом в голові, то там тобі буде й амінь! Станеш вправдї партийним „патріотом“ і будеш тїшити ся всїлякими формами патріотизму, але тільки й всего. Накинуть тобі готові доґмати, а ти, коли хоч, вір, а коли нї, то забирай ся. Ти маєш в се і те, і в трете і четверте вірити, о тім і сїм не сумнївати ся, тих можеш брати на гоцки а тих нї — от і все! А хочеш ти брати все на розум, то звістно, зі школи житя не втїкай, але приготов ся добре, аби не зійти на патріота від паради такого, яких у нас тисячами. Бажанє, обходити на другий рік відродженє галицкої Руси спільно з москвофілами, могло лише зродити ся в такій суспільности, як наша, що їй іде о форму, а не о зміст. Так от і виходить знов нова потреба: вчити нарід брати критично кожду справу.

В руській школї житя не можна навчити ся, як треба жити; в нїй лиш, при критичнім розумі, можна навчити ся, як не треба жити. Нехай се може занадто загально сказано, але в головних своїх обявах руске житє не інакше.

(Дальше буде).

Вісти полїтичні.

Вчера в полудне нараджував ся над ситуацією виконуючий комітет правиці в присутности ґр. Баденього, в суботу-ж мали нараджувати ся довірочно Яворский, Дідушицкий, Абрагамович, Крамарж і бар. Діпавлї. Бар. Діпавлї хоче конче переперти своє язикове внесенє і тому ситуация досить неясна. — В недїлю відбули ся в Інсбруцї збори, на котрих получили ся лїберали і народовці нїмецкі в Тиролю в одно сторонництво. На зборах промавляли посли Ґрос, Штайнвендер, Рошман і Ґрабмаєр, а всї проповідали побіду опозициї.

В молодоческих кругах появила ся охота до згоди з правительством. Бодай послїдні заяви Крамаржа і Ґреґра велять того здогадувати ся, що Чехи троха полївять і не будуть так настїйчиво домагати ся від правительства виповненя їх жадань.

Вчера зложив ґр. Ґолуховский півгодинну візиту королеви Александрови сербскому. Король віддав візиту ґр. Ґолуховскому, відтак відвідав мінїстра Калляя і вечером виїхав до Бїлграду.

Новинки.

Львів дня 19-го жовтня 1897.

— **Для вислужених підофіцирів** є опорожнені слїдуючі посади: кілька посад ад'юнктів податкових в Галичинї; кілька посад асистентів почтових при дирекциї почт і телєґрафів у Львові; вісїм посад слуг при податкових урядах в Галичинї; посада канцелїста при дирекциї скарбу в Чернівцях; одна або дві посади ад'юнктів податкових на Буковинї; одна посада дозорця при арештах полїцийних І-ої катеґориї, а одна ІІ-ої катеґориї в Кракові; одна посада возного при економатї і стемплевім урядї дирекциї скарбу в Чернівцях. Близших пояснень удїляє у Львові департамент IV. Б. маґістрату, а на провінциї дотичне староство.

— **Преосьв. епископ Чехович** посьвятив минувшої середи, дня 13-го с. м., церков в Яжові старім коло Яворова. На торжестві посьвященя були також: староста яворівский, маршалок повітовий і бурмістр Яворова. Другого дня, 14-го с. м., відслужив Преосьв Епископ службу Божу в яворівскій церкві, а потім посьвятив новоотворену в Яворові краєву школу дитинячих забавок. По посьвященю відбув ся обід у бурмістра міста п. Паара, а вечером виїхав Преосьв. Епископ до Перемишля.

— **З перемискої епархії.** Завідательство парохії в Дрогобичи одержав єромонах Ч. С. В. В. о. Мелетий Лончина. Сотрудниками поставлені єромонахи во.: Киприян Козловский, Мартин Шкірпан, Волод. Стех і Кирило Симків.

— **На вічу филії „Просьвіти“ в Станиславові**, що відбуло ся дня 13-го жовтня вивязала ся була над першою точкою проґрами, т. є. над справою *подїльности ґрунтів* горяча дебата. Висше двацять людий забирало голос. Здорові уваги були п. Гурика, о. Барища, о. Бачиньского, п. Полотнюка і п. Короля, делеґата головного виділу „Просьвіти“. Остаточно збір рішив ся покищо *против заборони дїленя*, бо треба би перше приготовити місце для тих, котрі ґрунту не дістануть, а то через двигненє просьвіти, закладанє фабрик, шкіл промислових і т. д. — Другою точкою проґрами був виклад дра Коцюби „о годівлї безрог“. На обговоренє справи „Підгірскої спілки“ для торговлї безрогами не стало часу. Люди, котрі більше в тій цїли прибули, зволять вибачити, а заразом приняти до відомости, що по роботах буде скликане віче чисто лиш в справі торговлї.

— **Коротке щастє.** В Спаа виграв картяр Боніверт 150.000 франків. Коли ночию вертав з грішми домів, невислїджені злочинцї забили его на дорозї, гроші забрали, а трупа кинули відтак у воду.

— **Смерть з голоду.** Йосифа Ляшків, зарібниця, їхала онагди електричним трамваєм з трилїтним синком до шпиталю і заки доїхала на місце, синок по дорозї умер. Прикликаний лїкар орік, що смерть наступила з голодового обезсиленя дитини.

— **Убив рідного вітця** скритоубийчо властитель більшої посїлости Франц Сілядій на Угорщинї за те, що той спродавши часть ґрунту, не віддав єму всїх гроший. Добрий син убив 80-лїтнього старця сокирою і то в ночи, коли той спав. Та справа тим цїкавійша, що убитий батько допустив ся перед лїтами такого самого злочину, бо убив свого вітця і брата, за що довгі лїта відсидїв у вязници.

— **Богатий кравець.** Славний на цїлий сьвіт дамский кравець в Парижи, Ворт, покинув своє ремесло і продав свою фірму акцийному товариству за марну суму, бо лиш за — 12 мілїонів франків.

— **Помер** Роман Багринович, асистент рахунковий ц. к. дирекциї почт і телеґрафів у Львові, в 24-ім роцї житя.

— Правду кажете, я таки майже так єго люблю — відповів роздразнений молодий мужчина. — Але тепер треба єму догляду, бо все від того зависить.

— Спустіть ся на мене, майоре, буде мати догляд і опіку у нас.

Франсес встала тепер, коли єго очи стрітили ся з єї очима, лице палило єї мов гранию, она приступила до него і сказала лагідним голосом:

— Зробимо все, що зможемо, для Вашого приятеля, майоре!

— О Франсесо — відозвав ся майор покивуючи головою — то слова студені, а бідний зранений потребує як найприхильнїйшої опіки, щирости —

Тут перебила єму панна Пейтон заміткою:

— Яку Ви маєте щирість на думці, чи щирість матери чи сестри?

— Сестри? — повторив офіцир, котрому лице набігло кровю — сестри? Він має сестру і она могла би вже завтра зі всходом сонця тут бути!

Він притих, подумав через хвильку, кинув зажуреним оком на Франсесу і відтак сказав як би сам до себе:

— Сінґльтонови треба єї — мушу так зробити!

Дами споглядали з дивом на зміну виразу в єго чертах а панна Пейтон відозвала ся тепер:

— Коли капітан Сінґльтон має десь недалеко сестру, то я і мої сестріницї будемо їй раді.

— Таки треба, годї того не зробити — відповів майор Денвуді пиняво — пішлю ще нинї післанця на кони до неї.

Відтак підійшов до капітана Вартона і додав лагідним голосом:

— Капітане Вартон, я ставлю честь висше як мою любов, але й знаю, що можу єї віддати спокійно у Ваші руки. Длятого оставайтесь тут без варти, аж ми покинемо сї сторони, що стане ся за кілька днїв.

У анґлійского офіцира щез десь давний холод, він взяв подану руку тамтого другого і відповів щиро:

— Вашого благородного довіря, майоре, не надужию, хоч би мене чекала й та сама шибениця, на котрій Вашінґтон велів повісити нещасливого Андре'го!

— О Генрі, Генрі! — сказав на то Денвуді з докором — Ви зле знаєте чоловіка, що веде нашу армію, бо инакше Ви би єму не робили того докору! — Але обовязок каже менї іти звідси. — Лишаю Вас тут, де і я сам охотно би остав ся, і де Ви нїяк не можете чути ся нещасливими.

Коли він ішов попри Франсесу, впав на ню знов той із єго веселих поглядів, повних любови і нїжности, які були для неї так дорогими, і на хвильку затерло ся то враженє, яке зробила на ню єго поява по битві.

Поміж ветеранами, котрих вік змусив покинути службу своєї вітчини, був також полковник Сінґльтон, котрий в давнїйших роках свого житя був вояком з фаху.

Коли вибухла борба о свободу, він мимо того предложив вітчинї свою службу і єї принято задля поважаня єго характеру і єго войскової слави.

Але лїта і здоровлє не дозволяли єму іти на війну і длятого назначали єго то тут то там комендантом в таких місцях, де єго бачність і вірність могли служити вітчинї, не виставляючи єго житя на безпосередну небезпечність.

В послїднім роцї повірено єго опіцї становища на верховинї і під сю пору перебував він з донькою може день їзди далеко від тої долини, де Денвуді стрітив ся з ворогом.

Єго другою дитиною був згаданий повисше ранений офіцир.

Майор виславши, як то заповів дамам, післанця до Сінґльтонової родини, що зробив лиш з очевидною неохотою, вернув назад на поле, де стояло єго войско.

Останок анґлійского войска машерував як раз до своїх людий, а при тім була заведена як найбільша бачність і осторожність. Віддїл драґонів під командою Лявтона чекав нетерпеливо догідної хвилї, щоби впасти на Анґлійцїв з боку і в сїм становищи обі сторони щезали поволи з очий тих, що за ними слїдили.

Недалеко від Льокустс було мале сїльце, де розходило ся на перехрест кілька гостинців. Войско дістало приказ пійти туди зі своїми раненими.

Тут знайшла ся для нашого молодого офіцира нагода до нової непевности і нового клопоту. На побовищи стрітив він полковника Вельмере, котрий сидїв на якімсь малім горбику та роздумував над своєю недолею.

Денвуді займаючись Сінґльтоном призабув на свого плїнника. Тепер приступив до него і став перед ним оправдувати ся.

Анґлієць приняв єго чемність досить холодно та жалував ся на то, що покалїчив ся упавши на землю, коли кінь під ним спотикнув ся.

Денвуді, котрий видїв, як один із єго власних людий потратував полковника, лиш усьміхнув ся та обіцяв ся повести єго до лїкаря, імено до того дому в Льокустс.

— Полковник Вельмере! — крикнув молодий Вартон здивований, коли они увійшли; — чи й Ваша доля воєнна так люта? Але витайте нам в домі мого батька, хоч я волів би, щоби се повитанє відбувало ся серед щасливійших обставин.

Переписка зі всіми і для всіх.

Оповістка.

Емеритований учитель шкіл народних, що має іспит з рахунковости загальної і державної пошукує уміщеня яко касиєр або контрольор в якім товаристві або господарстві приватнім. Близшу відомість подасть Редакция „Народ. Часописи“.

І. Н. поч. Бучач: Оборот чековий і клірінґовий зробив з почтової каси ощадности загального і дешевого а при тім і такого касиєра, котрий уміє добре задержати тайну і нікому нічого не скаже, рід загального банку, котрий на чийсь рахунок (конто) збирає від других гроші, виплачує другим з того рахунку, стягає векслї і т. п. грамоти, купує цінні папери, веде точні рахунки, переписує з одного конта на друге, чуже; взагалї посередничить між сторонами, а залагодивши якусь справу грошеву, зараз повідомляє о тім дотичні сторони. В тім цїле значінє обороту чекового і клірінґового. Додати ще потреба, що в тім обороті єсть велика безпечність, що гроші не пропадуть, бо не треба готівкою посилати, що можна без коштів висилати н. пр. сплати ратальні, удїли і вкладки для якогось товариства, премії асекурацийні і т. д. Коли хочете до того обороту приступити, то мусите піти на почту і там зажадати друксорту ч. 37а і заявити нею, що хочете приступити та зажадати від уряду почтової каси ощадности у Відни, щоби Вам отворив конто (рахунок на Ваше імя). До тої заяви мусите долучити 1 зр. 50 кр. на книжочку чекову і 10 кр. на „квіти одержаня і зложеня“ (за кождий квіт 1 кр.) Скоро Вас приймуть і пришлють жадані чеки і квіти, мусите до місяця зложити найменше 100 зр. яко коренний капітал, котрий не вільно нарушити. Та вкладка лежить доти в касі почтовій, доки Ви належите до звязи з тим оборотом; коли виступаєте, то Вам звертають за 15-дневним виповідженєм. Тепер же так: Гуменюк, Продан і Василович мають Вам сплачувати якісь н. пр. рати. Ви купуєте собі на почті 3 книжочки з квітами по 10 штук і висилаєте кождому з них. Ті квіти то ніби екзекутори (але безплатні), що пригадують, змушують до уплати. Гуменюк платить Вам одну рату 25 зр. Відтинає з книжочки один квіт від купону, на котрім для себе записує, коли і кілько вислав, виповняє квіт, котрий має число порядкове, а на котрім єсть виписане Ваше імя, І. Н. і місце Бучач, та число Вашого конта н. пр. 800.000; іде з тим квітом на почту і складає рату для Вас. Урядник на почті потверджує, що одержав від Гуменюка на Ваше конто рату 25 зр. і відтинає ту часть квіта та віддає Гуменюкови (квіт одержаня); другу часть квіта (квіт зложеня) висилає урядник до Відня разом з грішми, а там записують їх на Ваше конто і повідомлюють Вас о тім та присилають Вам квіт зложеня. За посилку рати Гуменюк нічого не платить. Так збирає почта гроші від всїх Ваших довжників і веде Вам рахунок. Припустім, що Ви спроваджуєте якийсь товар з Відня від купця Шпенедера і маєте єму заплатити 465 зр. Відтинаєте тогди чек з Вашої чекової книжочки („чек“ — слово анґлїйске, значить „відтинок“, „переказ грошевий“), на купоні нотуєте собі що потреба, а на чеку, де видруковане Ваше імя, місце і число конта виписуєте також що потреба. Крім того з боку чека суть чотири рядки чисел, один під другим, від 1 до 9. Перший рядок зазначений словом „тисячки“, другий в споді „сотки“, третий ще нисше „десятки“ а четвертий „одиниці“. З кождого рядку мусите тогди лишити лиш тілько чисел, щоби они означили ту суму, яку посилаєте, а прочі треба відтяти. Коли посилаєте 465 зр., значить ся тисячок не посилаєте, то перший рядок мусите цїлий відтяти; соток посилаєте 4 (отже 1, 2, 3, 4 сотки треба лишити, а 5, 6, 7, 8, 9 відтяти); десяток посилаєте 6 (отже 1, 2, 3, 4, 5, 6, решту відтяти); одиниць 1, 2, 3, 4, 5, решту відтяти. Так виготовлений чек з Вашим підписом посилаєте Шпенедерови; той іде на почту, а там єму виплачують. Або можете так зробити: На другій стороні так виготовленого чека виписуєте імя Шпенедера і его адресу, та передаєте почті, а потча вже сама несе єму гроші до хати. Але може так бути, що той Шпенедер має так само як і Ви своє конто в почтовій касї ощадности; тогди можете оба приступити до клірінґу (слово анґлїйске clearing, значить „вирівнанє“, „сплата довгу“; to cler a delt чит. „ту клір е дет“ = сплатити довг). В таким случаю каса відписує з Вашого конта 465 зр., а записує до конта Шпенедера і повідомляє вас обох о тім. За то все платить ся лиш 2 кр. Чеками можна посилати лиш до 10.000 зр. Більше годі нам поясняти. Докладнїйшої інформациї зажадайте в урядї почтовім. — **Ів. Об. в Кол.:** У кождого чоловіка инша урода, а мимо того видимо, що многі люди мають дуже подібну уроду. Звідки она бере ся, о тім би треба богато писати; скажемо лиш коротко, що на ню складають ся, як сама будова тїла, так і спосіб житя, клїмат і т. д. Бувають люди дуже повільні, спокійні, потяжкі, але суть і жававі, веселі і так дальше. В глубокій старині думали, що урода чоловіка, то єсть прояви его ума, настають внаслїдок мішанини чотирох творив: крови, слизи, жовчи і чорної жовчи. А що „мішанина“ по латині називає ся temperamentum, то уроду чоловіка названо сим словом. Здавен давна розріжняємо длятого чотири головні темпераменти: 1) **санґвінїчний**, нїби то длятого, що в мішанині переважає кров, по латині sanguis (санґвіс); 2) **флеґматичний**, бо нїби то переважає флеґма (слово грецке, значить „слизь“); 3) **холеричний** від грецкого слова „холе“ значить „жовч“; 4) **мелянхолїйний** від грецкого „меляйна холе“ — чорна жавч“. — Санґвінїк буває веселий, жвавий, борзо чимсь займе ся, але й борзо покине; він буває енерґічний і підприємчивий. Санґвінїчні народи: Французи і Поляки. — Флеґматик єсть повільний, лїнивий, потяжкий але робуча сила, витревалий, розважний, спокійний але і завзятий, та упертий. За флеґматичний нарід уважають загально Анґлїйців. — Холерик, дуже палкий, від чого небудь впадає в страшенну злість, так, що готов би когось зараз і убити. За холериків уважають Італїянців. — Мелянхолїком називаємо чоловіка з задумчивою, сумовитою уродою. Темпераменти можуть бути зложені. В нашим народі н. пр. переважає флеґматично-мелянхолїйний темперамент. — **Гр. Спол. в Граб.:** „Пригоди дра Гольмеса“ творять цїлу серию кримінальстичних оповідань, з котрих кожде саме про себе творить цїлість. З тої серії вибрали ми що цїкавійші і они закінчені. Лиш через похибку було при кінци поставлено „Дальше буде“. Може однакож бути, що ми колись пізнїйше подамо ще кілька, але коли — того не можемо сказати. Впрочім тих кілька оповідань можемо долучити до якої коротшої повісти і разом оправити, а пізнїйше з другою серию так само зробити. — **Пав. Сениш. в Догоп. і Ів. Снїгур. в Жабю:** У всїх тих хоробах о які запитуєте, не обійдесь без лїкаря. На декотрі питаня не можемо дати нїякої відповіди, бо як ми и. пр. можемо знати, що то підступить комусь під груди як булка? — На білі уплави робить ся полоканє (ложочку алуну з аптики на лїтру води) за помочию т. зв. „ґеґара“. На другу подібну хоробу також полоканє, котре припише лїкар і покаже, як робити. Самому не треба лїчити ся, бо не лиш не поможе, але й можна загнати ся у велику біду. Погано, що у Вас люди на то хорують! — **Ант. Яс. в Бервінк.:** В наших горах нема нїгде диямантів. Як би були, тоби були вже давно вишукали. То, що Ви знаходите у Ваших горах, то звичайний т. зв. гірский криштал, або кварц, з котрого також і білий пісок. Він виглядає як скло. — (Дальші відповіди пізнїйше).

☛ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора **Кирила Кахникевича**, а не присилати анї марок анї карт кореспонденцийних до відповіди).

Пан Вартон приняв свого нового гостя з властивою собі здержаливою осторожностию, а Денвуді вийшов з комнати, щоби навідатись до свого приятеля. Тут застав все щасливо, та сказав докторови, що новий страдалець жде на его поміч.

Того було досить, щоби доктор зараз рушив ся. Позбирав чим скорше свої інструменти та побіг до нового пацієнта.

В присїнку стрітив ся з дамами, котрі хотїли іти до своїх комнат. Панна Пейтон задержала его на хвильку, щоби звідати ся, як має ся капітан Сінґльтон.

Франсес усьміхнула ся збиточливо, коли придивила ся докладнїйше дивовижній особі лисого лїкаря. Але Сара була занадто зворушена так несподіваною стрічею з анґлїйским полковником, щоби зважати на такі маловажні річи.

Ми вже згадували, що полковник Вельмере був старим знакомим родини. Сара вже так давно не була в місті, що полковник вже трохи еї забув. Сара лїпше собі его пригадувала. — Буває пора в житю кождої женщини, коли она, так сказати би, приступна для любови: єсть то той щасливий час, коли з дитини стає ся женщина, коли невинне серце думає о надіях, котрі нїколи в житю не сповнять ся — коли сила уяви малює собі будучність, якої на земли годі собі знайти.

В таким то щасливім віцї покинула Сара місто, а в своїй ґруди забрала з собою образ будучности, в котрім Вельмере грав головну ролю.

То, що они так несподівано побачили ся знову, майже еї прибило і она зараз по повитаню з полковником встала і вийшла, щоби якось спамятати ся і прийти до себе.

Панна Пейтон, вислухавши справоздання лїкаря о его молодім пацієнті, сказала:

— Отже можемо мати надію, що він подужає?

— Певно — відповів доктор, стараючись з уваги на дами поправити на собі перуку. — Певно, з часом і при добрім догляді, який тут буде мати.

— Догляду єму не забракне — відповіла она ввічливо — робимо все, що можемо, а майор Денвуді післав по его сестру.

— По его сестру? — повторив доктор з многозначним поглядом. — Гм, коли майор післав по ню, то она певно прийде.

— Я гадаю, що небезпечність брата повинна би еї спонукати до того.

— А вже ж! — відповів доктор коротко, поклонив ся низько і зробив дамам місце, щоби перейшли попри него.

Коли доктор Сайтґрівс увійшов до комнати, в котрій звичайно перебувала родина, відозвав ся до одинокого, що там був в червонім мундурі чоловіка:

— Менї казали, що Ви потребуєте моеї помочи. Дай то Боже, щоби то не Лявтон був тим, з котрим Ви рубали ся. Бо коли би так, то моя поміч була би вже за пізно.

— Тут якась помилка, пане — відповів Вельмере гордо. — Майор Денвуді мав менї прислати лїкаря, а не якусь стару бабу!

Генрі Вартон не міг здержатись від сьміху, а все-таки борзо відозвав ся:

— То доктор Сайтґрівс. Він мав нинї тілько роботи, що не мав коли подумати о тім, щоби одіж на нім, як звичайно, була в ладі.

— Вибачте, пане! — сказав Вельмере, котрий тепер був ласкав з квасною міною здоймити з себе свій мундур та показати, що він називає зраненою рукою.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.